

Datum: 9 februari 2026

Kenmerk: Z119 / DOC-00871253 / DOC-00874815 / D2025-00023479 - Z2025-00001907

Betreft: Zittingsverklaring inzake bezwaar Z119 kapmelding Hilkenbergbos Broekhuizen Noord-Limburg

Geachte voorzitter, leden van de commissie,

U heeft vorige week ons digitale dossier ontvangen, waarin [de pleitnota en alle verwijzingen](#) naar de onderliggende ecologische rapporten, kaarten, onderzoeken en meldingen zijn opgenomen.

Wij hebben daarnaast de eerste 21 pagina's van de pleitnota vandaag in zesvoud uitgeprint meegenomen, zodat u deze tijdens de zitting direct kunt raadplegen.

Mijn toelichting zal zich richten op de kern van het bezwaar. De volledige onderbouwing ligt reeds voor u.

Dank dat wij vandaag ons bezwaar mogen toelichten.

Wij zullen uiteenzetten waar deze zaak over gaat feitelijk en juridisch.

1. De kernvraag

De kernvraag is fundamenteel:

Kon Gedeputeerde Staten, met volledige kennis van beschermde soorten, met kennis van vaste rust- en voortplantingsplaatsen, en met erkenning dat aanvullend onderzoek noodzakelijk was, de kap in het Hilkenbergbos laten doorgaan zonder vergunning flora- en fauna-activiteit?

Wij stellen dat dat niet kon.

2. Wat stond vóór de kap vast?

Voorafgaand aan de kap beschikte GS over een [omvangrijk ecologisch dossier](#).

Dat dossier bevatte onder meer:

- De [Quickscan Wet natuurbescherming](#) van Econsultancy (Sweco), waarin binnen het plangebied zes dassenburchten en bijbehorende vluchtgangen zijn vastgesteld; **[in deze online versie is de link opgenomen naar het rapport zonder de kaart en het hoofdstuk over de meerdere dassenburchten om deze te beschermen. Boeren in Limburg zijn berucht voor het vernietigen van dassenburchten]**

- De bijbehorende [GIS-kaarten met exacte locaties en 20-meter beschermingszones](#) rond de zes vastgestelde dassenburchten en bijbehorende vluchtgangen in het Hilkenbergbos; **[in deze online versie is de link opgenomen naar de email aan handhaving zonder de kaart en de 20 meter beschermingszones van de meerdere dassenburchten om deze te beschermen. Boeren in Limburg zijn berucht voor het vernietigen van dassenburchten]**

- Het [vleermuisdetectie- en analyseonderzoek](#) van de Vleermuiswerkgroep Horst aan de Maas gebaseerd op de batlogger informatie van de ecologen van BKK-Advies, waarin activiteit van streng beschermde soorten is vastgesteld;
- Onderzoeksinformatie van het [Nederlands Instituut voor Ecologie \(NIOO-KNAW\)](#) over de vleermuizen in het Hilkenbergbos;
- Het [Quickscan Natuurwaarden](#) rapport opgesteld door de ecologen van BKK-Advies;
- Informatie van [Stichting Das & Boom](#) over de lokale dassenpopulatie;
- [Wildcamera-opnames](#) van o.a. actieve dassenburchten;
- De aanbeveling vanuit meerdere van de eerder genoemde ecologische rapporten dat nader onderzoek noodzakelijk was;
- Aanvullende [schriftelijke meldingen](#) van onze stichting en van de [vorige eigenaar Staatsbosbeheer](#) en [de notaris](#) die bij de verkoop van het bos een [kwalitatieve verplichting](#) heeft opgenomen voor de [bescherming en behoud van de natuurwaarden](#) in het Hilkenbergbos voor de nieuwe eigenaar.

[Op 21 augustus](#) heeft handhaving bevestigd dat deze informatie als aanvulling aan het handhavingsverzoek werd toegevoegd.

Dat betekent:

Deze informatie maakte vóór het besluit integraal onderdeel uit van het dossier waarover GS beschikte.

3. De aard en omvang van de kap – geen gelijkmatige dunning

De kap is [door GS gekwalificeerd als een “dunning”](#) in de zin van artikel 11.111, tweede lid, onder h, van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Volgens GS wordt daaronder verstaan: een velling die gelijkmatig over de oppervlakte wordt uitgevoerd en die niet meer dan 40% van het kronendak verwijdert.

De feitelijke uitvoering voldeed daar niet aan.

Het betrof geen gelijkmatig over het bos verdeelde dunning, maar hoofdzakelijk het [verwijderen van een aaneengesloten rij dikke, oude eiken](#) langs de rand van de akker:

- over een lengte van meer dan 400 meter;
- binnen een strook van ongeveer 50 meter breed;
- waarbij met name de zwaarste, oudste bomen zijn verwijderd.

Dat betreft geen verspreide uitdunning binnen het kronendak, maar het wegnemen van een ruimtelijk samenhangende structuur in het bos.

Oude eiken zijn ecologisch relevant vanwege:

- de aanwezigheid van holtes en vleermuisverblijven;

- nestlocaties;
- foerageerstructuren;
- dekking en verbindingsstructuur voor dassen.

Wanneer een dergelijke aaneengesloten structuur wordt verwijderd, kan dit niet zonder meer worden gelijkgesteld aan een reguliere, gelijkmatig verdeelde dunning in de zin van het Besluit activiteiten leefomgeving.

De kwalificatie van de activiteit is juridisch relevant, omdat deze rechtstreeks doorwerkt in:

- de beoordeling van de ecologische impact;
- de toereikendheid van het werkprotocol;
- en de vraag of een vergunningplicht flora- en fauna-activiteit aan de orde is.

4. Juridische consequentie van de vastgestelde ecologie

Wanneer uit dossierinformatie blijkt dat:

- vaste rust- en voortplantingsplaatsen aanwezig zijn,
- functie niet objectief kan worden uitgesloten,
- en een substantiële ingreep plaatsvindt in het leefgebied,

dan schrijft artikel 5.1, tweede lid, onder g, Omgevingswet voor dat zonder vergunning geen flora- en fauna-activiteit mag plaatsvinden.

Artikel 11.27 Bal vereist voorafgaande objectieve toetsing.

In dit dossier is niet objectief uitgesloten dat vaste rust- en voortplantingsplaatsen niet werden aangetast.

5. Het ecologisch werkprotocol als feitelijke grondslag

Het besluit is gebaseerd op het [ecologisch werkprotocol van Staro BV](#).

Dat werkprotocol is opgesteld zonder verwerking van meerdere reeds beschikbare aan Staro en handhaving verstrekte bronnen, waaronder:

- De Quicksan Wet natuurbescherming met zes vastgestelde dassenburchten in het Hilkenbergbos;
- De GIS-kaarten met beschermingszones van die dassenburchten;
- De vleermuisanalyse van de Vleermuiswerkgroep Horst aan de Maas met streng beschermde soorten;

- Onderzoeksinformatie aangeleverd door de wetenschappers van het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW);
- Het Quicksan Natuurwaarden opgesteld door de de ecologen van BKK-Advies;
- De informatie over de dassenpopulatie van Stichting Das & Boom;
- De meerdere video's met de wildcamera-beelden van o.a. de dassen en vleermuizen;
- De aanvullende ecologische informatie uit het handhavingsverzoek.

Daarnaast:

- Is [het aanvullende onderzoek](#) niet uitgevoerd in het bladerloze seizoen zoals door GS noodzakelijk werd geacht;
- Is het aanvullend onderzoek niet [vijf dagen voorafgaand aan de kap](#) aangeleverd zoals door GS verzocht;
- Is in de tweede versie van het werkprotocol een [bekende dassenburcht van de kaart verwijderd](#);
- Is de omvang van de kap [als beperkte/lichte dunning gepresenteerd](#).

Handhaving was hiervan op de hoogte.

Wij hebben hierover [meerdere malen schriftelijk geklaagd](#).

Handhaving heeft [bevestigd dat deze informatie aan het dossier werd toegevoegd](#).

Toch is in het besluit niet gewogen hoe deze informatie zich verhoudt tot het werkprotocol waarop de beoordeling is gebaseerd.

Dat betekent dat het besluit rust op een feitelijke grondslag waarin de [relevante ecologische gegevens niet zijn betrokken](#).

Dat raakt aan artikel 3:2 Awb.

6. Het aanvullende onderzoek

GS heeft zelf vastgesteld dat [aanvullend ecologisch onderzoek](#) noodzakelijk was en in het bladerloze seizoen moest plaatsvinden. Dit aanvullende onderzoek diende minimaal [5 dagen vooraf aan de kap](#) opgeleverd te worden.

Het tweede werkprotocol is op 4 november aan het einde van de dag aangeleverd terwijl het Hilkenbergbos aantoonbaar nog [vol in het blad stond](#).

De kap startte op 5 november.

Het onderzoek heeft dus niet plaatsgevonden zoals vooraf noodzakelijk werd geacht.

Toch heeft GS:

- geen kapverbod ingesteld;
- geen vergunningplicht opgelegd;
- uitvoering van de kap toegestaan.

7. De 112-melding en aangifte

Voor het besluit van 18 december waren GS en handhaving geïnformeerd over [werkzaamheden met zware bosbouwmachines boven op een actieve dassenburcht](#).

Er is een [112-melding](#) gedaan.

Er is een [aangifte ingediend](#) en er loopt een [strafrechtelijk onderzoek](#) door de politie

Deze informatie was vóór het besluit bekend.

In het besluit is deze informatie niet betrokken.

Het besluit verwijst uitsluitend naar eerdere controles en het werkprotocol die [aantoonbaar onjuist en incompleet zijn](#).

Ook dit raakt aan de zorgvuldigheid van de besluitvorming.

8. Rapportage door handhaving

De controle-rapporten van handhaving concluderen dat geen overtreding is vastgesteld, omdat geen aanwezigheid van beschermde soorten zou zijn geconstateerd in het Hilkensbergbos.

Die conclusie staat echter haaks op het dossier waarover handhaving beschikte.

Handhaving had kennis van meerdere aangeleverde ecologische rapporten, kaarten met vastgestelde dassenburchten, vleermuisanalyses, aanvullende onderzoeksgegevens en onze schriftelijke meldingen. Handhaving heeft bovendien expliciet bevestigd dat deze informatie als aanvulling op het handhavingsverzoek zou worden meegenomen.

In de controle-rapporten en in het besluit wordt deze informatie echter niet betrokken of gewogen.

Wanneer relevante en bekende ecologische gegevens niet worden meegewogen, kan de conclusie dat geen overtreding is vastgesteld niet worden gedragen door een volledige feitenbasis.

De rapporten en het daarop gebaseerde besluit zijn daarmee ondeugdelijk gemotiveerd en incompleet.

9. Het besluitkarakter

[GS stelt](#) dat de [brief van 30 oktober](#) slechts een mededeling bevat.

Het beslissende criterium van artikel 1:3 Awb is of de handeling rechtsgevolg heeft.

Het gaat ons niet om het kopje “voorwaarden”.

Het gaat om wat daarna gebeurt.

GS heeft:

- aanvullend onderzoek verplicht gesteld;
- toezending vooraf vereist;
- geen kapverbod opgelegd;
- de kapmelding afgehandeld;
- en de kap feitelijk doorgang laten vinden.

Daarmee is in [deze concrete situatie](#) beslist of het verbod van artikel 5.1 Ow toepassing vond.

Indien dit slechts als advies zou moeten worden gezien, dan roept dat de vraag welke betekenis daaraan in de praktijk moet worden toegekend.

10. Het grotere juridische punt

[In dit dossier](#) lagen:

- meerdere vastgestelde dassenburchten in het Hilkensbergbos
- een substantiële kap van een rij oude eiken over circa 400 x 50 meter;
- vastgestelde vleermuisactiviteit met streng beschermde soorten
- meerdere onafhankelijke deskundigenrapporten van ecologen en wetenschappers;
- aanvullende meldingen;
- en een aangifte.

Wanneer zelfs een dossier met deze omvang en deze hoeveelheid onderbouwde ecologische informatie niet leidt tot een

kenbare en volledige toetsing van de vergunningplicht flora- en fauna-activiteit, dan rijst de vraag wat daar dan nog wél voor nodig is en of de wettelijke bescherming in de praktijk nog daadwerkelijk werking heeft.

11. Wat vragen wij?

Wij vragen u om te toetsen:

- of het besluit van 18 december is genomen op basis van alle relevante feiten;
- of artikel 3:2 Awb correct is nageleefd;
- of de aard en omvang van de kap correct zijn gekwalificeerd;
- of de vergunningplicht correct is beoordeeld;
- of het besluit deugdelijk is gemotiveerd.

12. Afsluiting

De bescherming van strikt beschermde soorten is geen formaliteit maar een wettelijke waarborg.

Wij vragen u om te toetsen of die waarborg hier daadwerkelijk is gerespecteerd.

Dank u wel.

Besluitkarakter van document GS

In [het verweerschrift](#) van 22 januari '26 stelt mevrouw Bomhof echter dat het college zich op het standpunt stelt dat deze voorwaarden geen handelingen betreffen die op rechtsgevolg zijn gericht waardoor geen sprake is van een besluit waar bezwaar tegen kan worden gemaakt.

Het standpunt van het college dat deze voorwaarden geen handelingen betreffen die op rechtsgevolg zijn gericht, miskent het beslissende criterium van artikel 1:3 Awb. Doorslaggevend is niet of nieuwe normen worden gecreëerd, maar of de handeling rechtsgevolg heeft.

Zoals in de vorige sectie met meerdere voorbeelden aangetoond heeft het college bepaald dat aanvullend ecologisch onderzoek moet worden uitgevoerd en dat de resultaten van het aanvullend veldbezoek of een aangevuld ecologisch werkprotocol minimaal 5 dagen vooraf aan het college moeten worden toegezonden. Daarmee stelt het college twee voorwaarden. De rechtmatigheid van de voorgenomen kap is daarmee afhankelijk gesteld van het voldoen aan deze voorwaarden. Daarmee wordt bepaald of het verbod van artikel 5.1, tweede lid, onder g, Omgevingswet van toepassing blijft of feitelijk buiten toepassing wordt gelaten.

Ook het in [de brief van 30 oktober 2025](#) gegeven akkoord met de voorgestelde mitigerende maatregelen voor de das was nodig om rechtmatig te kunnen kappen. Deze voorwaarden zijn derhalve onmiskenbaar gericht op rechtsgevolg en hebben een individueel-concreet karakter. Dat het college ervoor heeft gekozen zijn brief in te kleden als mededeling en de rechtsgevolgen niet vast te leggen in de voor een besluit gebruikelijke bewoordingen (het duidt voorwaarden aan als "advies", bijvoorbeeld) en dat het heeft nagelaten een rechtsmiddelverwijzing op te nemen, kan niet afdoen aan het besluitkarakter van die brief van 30 oktober 2025 en het kan niet leiden tot het onthouden van rechtsbescherming.

Er is derhalve sprake van een besluit in de zin van artikel 1:3 Awb waartegen bezwaar openstaat.